

Čís. 15279.

K §§ 904, 1478 obč. zák.

Kdy se počíná promlčení pohledávky, jejíž zaplacení slíbil dlužník podle možnosti nebo až se dá.

(Rozh. ze dne 10. června 1936, Rv II 772/34.)

Žalobkyně domáhá se žalobou zaplacení zažalované pohledávky tvrdíc, že pohledávku tu žalovaná 2. prosince 1929 uznala za svůj vlastní dluh a zavázala se ji spláceti žalobkyni podle možnosti. Proti žalobě namítla žalovaná promlčení zažalované pohledávky, protože prý žalobkyně nepokračovala řádně ve sporu. Před skončením jednání v první stolici pak přednesla, že žaloba jest předčasná vzhledem k obsahu uznání pohledávky z 2. prosince 1929 a žádala, by byly stanoveny event. splátky ve smyslu § 904 obč. zák. Žalobě bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, n e j v y š š í m s o u d e m v o t á z c e, o n í ž t u j d e, z t ě c h t o

d ů v o d ů :

Tvrdí-li žalovaná, že žaloba jest předčasná, uplatňuje tím, že ještě nenastala splatnost zažalované pohledávky. Promlčení však předpokládá, že právo mohlo býti vykonáno (§ 1478 obč. zák.), že tedy splatnost pohledávky už nastala. Promlčení pohledávky, jejíž zaplacení slíbil dlužník podle možnosti nebo až se dá, nepočíná se už slibem takto platiti, nýbrž teprve, když nastala objektivně možnost platiti u dlužníka. Jestliže tedy žalovaná namítla předčasnost žaloby, tvrdila tím vlastně, že splatnost zažalované pohledávky ještě nenastala, což znamená, že lhůta promlčecí nezačala vůbec běžeti. Dále však neuvedla žádné skutkové okolnosti o tom, kdy nastala u ní možnost spláceti převzatý dluh, v které době tedy měla žalobkyně objektivně možnost uplatniti svou pohledávku, což by byl počátek promlčecí lhůty. Podle vlastního přednesu žalované není námitka promlčení odůvodněna.

Čís. 15280.

Uznal-li krajský soud svou příslušnost byť i jen tím, že rozhodl ve věci samé, nelze rozsudek napadati proto, že je příslušný soud okresní.

(Plen. rozh. nejv. soudu ze dne 12. června 1936, Pres. 977/36.)

V rozhodnutích Sb. n. s. čís. 217 a 2641, dále R I 482, R I 427/27, Rv II 899/29 a Rv I 1458/34 vyslovil nejvyšší soud, že předpis § 45 I. j. n. předpokládá, že sborový soud rozhodl o své příslušnosti po jednání výrokem.

Podle rozhodnutí čis. Rv II 802/33 stačí, že odvolací soud rozhodl jen v důvodech rozsudku, že v první stolici jest příslušný sborový soud.

V rozhodnutí čis. Rv I 1349/34 vyložil nejvyšší soud předpis § 45 I. j. n. tak, že rozhodnutí sborového soudu v otázce příslušnosti nelze napadati nejen, když sborový soud rozhodl o své příslušnosti výslovně, nýbrž i když tak učinil mlčky tím, že rozhodl ve věci samé.

Plenární senát, jemuž sporná otázka byla předložena, usnesl se na právní větě shora uvedené.

D ů v o d y:

Podle svého doslovu předpokládá § 45, odst. 1 j. n. r o z h o d n u t í sborového soudu první stolice o jeho věcné příslušnosti.

Podle § 41, odst. 1 j. n. jest soud povinen zkoumati svou příslušnost z úřadu, jakmile se věc u něho zahájí.

Uzná-li při tomto zkoumání svou příslušnost, neučiní o tom formálního usnesení, nýbrž projevuje své kladné rozhodnutí tím, že položí rok k ústnímu jednání. V dalším řízení rozhodne soud formálním usnesením o své příslušnosti jen, byla-li žalovaným nepřislušnost soudu namítána, nebo pozná-li soud sám nebo na podnět žalovaného, že je nezhojitelně nepřislušným (§ 43 j. n.).

Rozhodne-li tedy krajský soud ve věci samé, aniž se formálně usnesl o své věcné příslušnosti, poněvadž pro takové usnesení nebylo zákonných předpokladů, je v rozhodnutí ve věci samé vždy obsaženo také kladné rozhodnutí o jeho příslušnosti a jest tedy i na toto rozhodnutí použití ustanovení § 45, odst. 1 j. n.

Tento výklad vyhovuje i plně úmyslu a účelu zákona. Důvodem, proč zákon nepřipouští opravný prostředek proti rozhodnutí sborového soudu o jeho věcné příslušnosti, není, že zákonodárce pokládal za dostatečnou záruku správnosti rozhodnutí o příslušnosti, rozhodne-li o ní sborový soud, nýbrž zákonodárce pokládal za vedlejší, zda rozhodnutí o příslušnosti je správné čili nic, když ve věci samé rozhodne sborový soud, třebaže věc v pravdě náleží před soud okresní. To jest patrné z toho, že zákon vylučuje podle obecně uznávaného a správného výkladu § 45 j. n. opravný prostředek jen proti kladnému rozhodnutí sborového soudu o jeho věcné příslušnosti, nikoliv i proti zápornému, a jest to i zřejmě vyjádřeno v materiálních (sv. I., str. 57) větou, »že pochybení proti pravidlům o příslušnosti je tu (t. j., rozhodne-li ve věci krajský soud na místě soudu okresního) prakticky v každém směru neškodné«, a další větou, »že nenastane žádné zmenšení objektivních záruk pro provedení sporu a jeho rozhodnutí, rozhodne-li spor výjimečně na místě okresního soudu soud krajský«.

Zákonodárce chtěl tímto ustanovením zabrániti tomu, aby otázky příslušnosti nebylo zneužíváno k protahování sporu a pokládal za takové zneužívání, kdyby spory o věcné příslušnosti byly vznášeny na soudy vyšší stolice také tam, kde o věci jednal soud, který svým obsazením poskytuje nejen stejnou, ba ještě větší záruku důkladného pro-

jednání a správného rozhodnutí sporu než soud, který podle názoru žalovaného je příslušný.

Tyto důvody platí však stejně, ať krajský soud uznal svou věcnou příslušnost formálním usnesením, či jen tím, že rozhodl ve věci samé.

Jestliže zákon nepřipouští opravného prostředku proti rozhodnutí krajského soudu o jeho věcné příslušnosti, a to proto, že žalovaný nemá zájmu hodného ochrany, na tom, aby rozhodoval o věci okresní soud, když o ní rozhodne soud, který podle své organizace je soudem vyšším, a již tím zaručuje správnost rozhodnutí ve větší míře než soud, jehož rozhodnutí se domáhá žalovaný, nebylo by lze rozuměti tomu, že by nepřipouštěl opravný prostředek jen tehdy, když krajský soud uzná svou příslušnost formálním usnesením, ale připouštěl by jej v tom případě, když krajský soud uznal svou příslušnost tím, že rozhodl ve věci samé. Neboť ani tu nemůže žalovaný mít větší zájem na tom, aby rozhodoval o věci soud okresní, nýbrž může stejně jako v onom případě mít oprávněný zájem jen na tom, aby rozhodnutí krajského soudu ve věci samé bylo správné. Mařila by se bez věcného důvodu práce již vykonaná soudem krajským po případě i vrchním soudem jako soudem odvolacím, a to jen proto, aby byla vykonána znovu soudy, podle své organizace nižšími, a tomu právě chce zabrániti ustanovení § 45, odst. 1 j. n.

Dlužno tedy tomuto předpisu podle jeho smyslu a účelu rozuměti tak, že rozhodnutí krajského soudu o jeho věcné příslušnosti nelze napadati proto, že příslušným je soud okresní, a to nejen, když krajský soud rozhodl o své příslušnosti formálním usnesením, nýbrž ani, když uznal svou příslušnost tím, že rozhodl ve věci samé. Tím jest také vyloučeno, aby otázka příslušnosti byla přezkoumána v opravném řízení podle §§ 471 č. 7, 477 č. 3 a 503 č. 1 c. ř. s.

Čís. 15281.

O nárocích úředníků okresních hospodářských záložen ze služebních smluv rozhodují soudy.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, R I 404/36.)

Žalobce se na žalované okresní hospodářské záložně domáhá zaplacení 42.000 Kč jako doplňku prémiové rezervy za snížení pojistné doby ze 40 let na 35 let tvrdě, že jej žalovaná jako svého správce a pokladníka nepojistila na třicetipětiletou služební a pensijní dobu s účinností od 1. ledna 1933, nýbrž ponechala v platnosti původní pojištění na pojistnou dobu 40 let. První soud odmítl žalobu pro nepřípustnost pořadu práva. Rekursní soud nevyhověv námitce nepřípustnosti pořadu práva uložil prvému soudu, by o žalobě dále jednal. Důvody: Podle § 30, odst. 5, písm. l) zákona ze 6. června 1924 čis. 128 Sb. z. a n. přísluší ředitelství okresní hospodářské záložny právo usnésti se v plné schůzi na ustanovení nebo propuštění úředníků a zřízenců záložny a stanoviti požitky a nároky s místem spojené.